

Suomalaisten maahanmuuttomielipiteet 2022

18.4.2022

© Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry 2022

18.4.2022

Sisällys

1	Tausta.....	2
2	Suomalaisten ydinkannat maahanmuutosta	2
3	Keskeisiä nostoja suomalaisten mielipiteistä	3
4	Kantoja työperäisestä maahanmuutosta.....	3
5	Aloja, joille tarvitaan ulkomaista työvoimaa	4
6	Ukrainalaisia ja venäläisiä koskevat mielipiteet	4

18.4.2022

Suomalaisten maahanmuuttomielipiteet 2022

1 Tausta

KANTAR-TNS on kysynyt liitteenä olevan kysymyspatteriston Gallup Kanavalla eli viikkopaneelissa. Aineisto koostuu 1062 vastauksesta, ja kenttätyö toteutettiin 18. – 23.3.2022. Tutkimuksen virhemarginaali on n. 3,0 % suuntaansa.

Tutkimus koostui 25 väittämästä, joista osa käsitteli työperäisen maahanmuuton seurausvaikutuksia suomalaisten työntekijöiden työehtoihin ja työllisyyteen. Kysyttiin mm. sitä, tulisiko ulkomaisten työntekijöiden työehtojen olla samat kuin Suomessa jo työskentelevillä. Lisäksi selvitettiin mm. työperäisen maahanmuuton tarvetta eräillä aloilla.

Ajankohtaiskysymyksinä kysyttiin ukrainalaisten pakolaisten oikeutta saada määräajaksi oikeus oleskella, opiskella ja hakea töitä Suomesta. Lisäksi kysyttiin, että mikäli kriisi pahenisi, tulisiko Suomen auttaa myös Venäjältä pakenevia ihmisiä.

JHL teki vastaavan kyselyn vuonna 2018. Tulokset peilaavat myös suomalaisten asennemaailman muutosta.

2 Suomalaisten ydinkannat maahanmuutosta

Suomen kieli ja yhteiskunnan tuntemus on avain Suomessa pärjäämiseen. Suomeen muuttaneilla on vastuu integroitua suomalaiseen yhteiskuntaan. Vastaavasti yhteiskunnalla on velvollisuus tarjota siihen mahdollisuus mm. koulutuksen avulla.

Suomessa työllistytään suomalaisilla yleissitovilla työehdoilla tai saadaan elinkeino yrittäjyyden kautta. Tämä koskee kaikkia suomalaisia, myös maahanmuuttajia.

Tarve työperäiseen maahanmuuttoon lisääntyy, minkä havainnon suomalaiset tekevät oman arkielämänsä ja julkisen keskustelun kautta. Moni näkee työperäisen maahanmuuton lisääntymisen myös lisäävän riskiä työehtojen heikkenemisestä.

18.4.2022

3 Keskeisiä nostoja suomalaisten mielipiteistä

Suomen kielen ja kulttuurin tuntemus on tärkeintä maahanmuuttajien kotoutumisessa. Väittämän ”Maahanmuuttajien kotoutumisessa tärkeintä on suomen kielen oppiminen ja kulttuurin tunteminen” kanssa on täysin tai melko samaa mieltä peräti 91 % kyselyyn vastanneista. Kyseinen väittämä oli kärkeissä myös neljä vuotta sitten.

Työperäistä maahanmuuttoa pidetään hyväksyttävänä, kun toimitaan samoilla työehdoilla suomalaisten työntekijöiden kanssa. Neljän vuoden aikana suhtautumisessa työperäiseen maahanmuuttoon on tapahtunut muutosta: nyt siihen suhtaudutaan entistä sallivammin, kunhan maahanmuuttajien työehdot ovat kunnossa. Tällä hetkellä työperäistä maahanmuuttoa normaaleilla suomalaisilla työehdoilla kannattaa 90 % vastaajista.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan näkyy tutkimuksessa siinä, että suomalaisten asenteet sotaa ja ympäristökatastrofeja pakenevien auttamiseen ovat muuttaneet selvästi myönteisemmiksi. Nyt tätä väittämää tuetaan kolmanneksi eniten, eli sitä mieltä on 88 % vastaajista.

Lisäksi suomalaiset suhtautuvat myönteisesti kaikkien ihmisarvon, myös pakolaisten, kunnioittamiseen (88 %) sekä rakkauden perusteella tapahtuvaan maahanmuuttoon (83 %).

4 Kantoja työperäisestä maahanmuutosta

Suomalaisten asenteet työnantajien vastuuseen työperäiseen maahanmuuttoon liittyen ovat selvästi tiukentuneet viimeisten neljän vuoden aikana. Vuonna 2018 väitteen ”Työnantajat on laitettava nykyistä kovempaan vastuuseen ulkomaalaisten työntekijöiden työehtojen polkemisesta” -väittämän kanssa oli vajaa neljä vuotta sitten täysin tai melko samaa mieltä 70 % vastaajista. Vuonna 2022 osuus on noussut 83 %:iin.

Lähes yhtä suuri osa suomalaisista (82 %) on sitä mieltä, että suomalaisten ja ulkomaalaisten työntekijöiden alipalkkauksesta tulisi tehdä rangaistavaa.

Merkittävä muutos on tapahtunut siinä, tulisiko Suomen valita tänne tulevia työperäisiä maahanmuuttajia. Väitettä ”Maahanmuuttajat on pisteytettävä siten, että Suomeen pääsee työskentelemään nopeammin, jos alalla on työvoimapula” kannatti vuonna 2018 yhteensä 48 % vastaajista, mutta vuonna 2022 osuus oli noussut 68 %:iin.

Tietoisuus siitä, että Suomeen tarvitaan nykyistä enemmän työperäisiä maahanmuuttajia, oli selvästi lisääntynyt. Vuonna 2018 näin ajatteli 52 % vastaajista - nyt vajaa neljä vuotta myöhemmin osuus oli noussut 67 %:iin.

18.4.2022

Ulkomaisen työvoiman lisääntyminen herättää myös huolta. Kolmannes (33 %) vastaajista oli sitä mieltä, että työperäinen maahanmuutto lisääntyessään heikentäisi suomalaisten työntekijöiden työehtoja. Kuitenkin n. puolet (49 %) vastaajista oli sitä mieltä, ettei tällaista vaikutusta olisi.

Tarkemmat jakaumat taustamuuttujien perusteella (mm. sukupuoli, ikä, asuinpaikka, koulutustaso, sosioekonominen asema, tulotaso, puoluekanta, oikeistoon tai vasemmistoon samaistuminen sekä luokka-asema) löytyvät varsinaisesta raportista. Taustamuuttujien perusteella voi hieman kärjistäen todeta, että perussuomalaisten kannattajat eroavat jyrkästi kaikista muista.

5 Aloja, joille tarvitaan ulkomaista työvoimaa

Suomalaisten mielestä eniten ulkomaista työvoimaa tarvitaan puhtauspalveluissa, sairaan- ja lähihoitajan töissä sekä muissa sosiaali- ja terveydenhuoltoalan töissä, rakennustyössä, ravitsemisalalla, katujen ja liikenneväylien kunnostuksessa ja puhtaanapidossa sekä teollisuustyössä.

Listan kärkeen sijoittuvat selvästi toimialat, joilla jo tällä hetkellä työskentelee maahanmuuttajatyövoimaa tai joiden työvoimapulasta on julkisuudessa puhuttu eniten. Kyseiset ammatit ovat paljolti arjessa näkyviä työntekijäammatteja.

Mielenkiintoista on, että julkisuudessa olleiden korkeasti koulutettujen erikoisalojen (kuten ICT ja ohjelmointiala) työntekijöiden houkuttelua Suomeen töihin pidetään korkeintaan keskinkertaisen tärkeänä.

6 Ukrainalaisia ja venäläisiä koskevat mielipiteet

Ukrainan sota on vaikuttanut vahvasti suomalaisten asenteisiin. Tämä näkyy myös kysyttäessä ”Pitäisikö Suomen antaa Ukrainasta tuleville pakolaisille määrääjäksi oikeus oleskella, opiskella ja hakea töitä Suomesta”. Peräti 87 % suomalaisista vastaa tähän kysymykseen ”kyllä pitäisi”. Ajatusta vastaan on vain 5 % vastaajista. Tämä kysymys on likipitään ainoa maahanmuuttoa koskeva kysymys, johon myös perussuomalaisten kannattajat suhtautuvat varsin myönteisesti.

Kysyttäessä ”Jos Ukrainan kriisi laajenee niin, että Suomeen alkaa tulla pakolaisia myös Venäjältä, Suomen tulee auttaa myös kriisiä pakenevia venäläisiä”, vastaukset jakaantuvat jo selvemmin. Noin puolet suomalaisista (51 %) tukee auttamista, mutta reilu kolmannes (36 %) on väitteen kanssa eri mieltä. Tässä kysymyksessä auttamiseen selvästi muita myönteisimmin suhtautuvat vasemmistoliiton ja vihreiden kannattajat, opiskelijat ja poliittiseen vasemmistoon itsensä lukevat.

18.4.2022

Lisätietoja:

Vesa Mauriala
Yhteiskuntavaikuttamisen päällikkö
JHL ry
040 530 9702
vesa.mauriala@jhl.fi

Sakari Nurmela
Tutkimusjohtaja
Kantar-TNS
040 578 5080
sakari.nurmela@kantar.com

Liitteet Varsinainen tutkimusraportti